

s Tóni és Lakatos
2.30 Hírek. — 2.45
3.00 Arion
4.00 Hírek.
4.30 Jelenlét
5.00 Hírek.
5.30 Hírek.
6.00 Hírek.
6.30 Hírek.
7.00 Hírek.
7.30 Hírek.
8.00 Hírek.
8.30 Hírek.
9.00 Hírek.
9.30 Hírek.
10.00 Hírek.
10.30 Hírek.
11.00 Hírek.
11.30 Hírek.
12.00 Hírek.

est II.
hangler
Pál mély
el. 8.00
hírek sz
Emlékezés Kozay
Szalonzene-kara.

es cementáru kereske
kereskedelmiügyi mi
at formájában kimon
etfa és cementáru ke
g nem azonos az épít
kedéssel.
egy szük
zott ket
tkezik.
kizárólag
ló iparig
zhatik es
szén) e
es cementáru keresk
fogositó iparigazolván
kereskedő ipari tev
lág csak az épületfá
ra szorítkozhatik.
K. M.)

ságban hétköznap
ntitanak, fűtési hí
éseket
9. sz. I

Ház
vállalok
varrást.

nféle

Ügyes
otthon is végezhe
nkát kiadók, Tex
zó, Battyán
ehérnem
san váll
m.

Szerényigényű,
ens lakótársnót ke
indennemű varrást,
harisnyatalpalást
József kir. herceg
lakás.

Elveszett
gágyterítő, melyem
Nyomr
at kap

szekerese
rt felel
ENTE. Laptul
iszántúli Független
állalat. — Nyom
nyomatás feltala
00. évében: Nagy K
kai Müintézete, D
Ferenc József út 4

szántúli független Újság

politikai napilap

A Kormányzó a magyar honvédség élén bevonult Szatmárnémetibe

Mámoros lelkesedéssel ünnepelte Magyarország Kormányzóját a visszatért vidék lakossága

Máramarosszigetre is bevonultak honvédeink — Ma vonulnak be a debreceni csapatok Nagyváradra — Tegnap ünnepélyesen búcsúztatták a debreceni hadtest alakulatait Nyirábrányban

Debrecenben tárgyalt a magyar-román vegyesbizottság

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A honvédség csapatai csütörtökön reggel hét órakor átlépték a trianoni magyar határt és megkezdtek a bécsi döntőbíróóság által Magyarországnak visszatért keletmagyarországi és erdélyi területek megszállását.

Csapatunk ma reggel hét órakor a trianoni határt Nagylétától keletre kezdődőleg a magyar-orosz határig mindenütt átlépték és a szeptember 5-ére megállapított területsávot birtokba veszik.

A Kormányzó Úr Öfóméltósága, a hadsereg legfelsőbb Hadura, csapatai élén Szatmárnémetibe tízenegy órakor bevonul. (MTI)

Szatmárnémeti ünnepe

Szatmárnémeti, szeptember 5. (Magyar Távirati Iroda.) A történelmi emlékeztetőktől megszentelt Szatmár megye és Szatmárnémeti város ősi magyar földje élte át elsőnek az országgyarapító kormányzó bevonulásának felejtethetetlenül ünnepélyes pillanatait. A szatmári föld népe megérezte ezen a napsugaras őszi napon a történelem változását, amellyel a húsz éves rabtság után most visszatért az anyaországhoz. Mintha az idő is meg akarta volna szépíteni ezeket az emlékeztető órákat, csillogó napfénybe borította az egész szatmári tájat. Horthy Miklós kormányzót és kíséretét vívó gépkocsisor Csengersimánál hagyta el a régi trianoni határt és Komlódtótfalun, Petén és Pusztadarócon át vezetett az út Szatmárnémetibe.

A kormányzó bevonult Szatmárnémetibe

Szatmárnémeti, szeptember 5. Magyar Távirati Iroda: Horthy Miklós kormányzó, aki az éjszaka folyamán különvonaton elindult Gödöllőről, a kora délelőtti órákban a trianoni magyar határra érkezett, ahonnan gépkocsin folytatta útját. Szatmárnémeti határában a kormányzó lóra szállt és Bartha Károly honvédelmi miniszter, Werth Henrik gyalogsági tábornok, vezérkari főnök, valamint katonai kíséretének tagjaival a csapatok élén ünnepélyesen bevonult a visszatért Szatmárnémetibe.

előtti ünnepélyes bevonuláson jelen volt Teleki Pál gróf miniszterelnök, Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter, Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter és Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter. A miniszterelnök és a miniszterek a Lél motorosvonattal érkeztek a reggeli órákban Csengerre, ahonnan gépkocsin folytatták útjukat Szatmárnémetibe. Bartha Károly honvédelmi miniszter és Werth Henrik, a honvédezerkar főnöke a kormányzó különvonaton érkeztek és a kormányzó kíséretében vonultak be a városba.

Szatmárnémeti, szeptember 5. (Magyar Távirati Iroda.) A csütörtök déli

A honvéd vezérkar hivatalos jelentése

A honvédezerkar főnöke szept. hó 5-én 20 órakor közli: A mai nap folyamán csapataink Szatmárnémeti, Máramarossziget, Nagykároly, Érmihályfalvára bevonultak és elérték Nagylétától keletre a trianoni határtól kezdve Értarcsa, Me-

zöteren, Kraszna-Szenmihály, Madarász, Aranyos-Medgyes, Avasújváros, Aknasugatag, Rozavlye, Ruszpolyana általános vonalat. Az előnyomulás mindenütt tervszerűen, zavargó körülmény nélkül történt. (MTI)

BEVONULTUNK Máramarosszigetbe

Máramarossziget, szeptember 5. A ma kora reggeli órákban már megkezdődött a magyar honvédség elővédcsapatainak bevonulása a városba. Zeneszóval egymásután érkeznek gyaio-gosok, tüzekek, majd egy rohamsisa-

kos díszzászlóalj. A rendet a városban még a polgárőrség tartja fenn, karöltve azokkal az idegen egyenruhás, de magyar rendőrökkel, akik a városban maradtak. (MTI)

Ünnepelő falvak

Virágdíszbe, zászlódíszbe borított falvakon, kendőt lobogtató ünnepelő nép sűrű sorfala között vonult végig a gépkocsisor. A lakosság már a kora reggel óta az uccákon állt mindenfelé, hogy egy pillanatot se mulasszon el a nap eseményeiből. A Szatmárnémetibe bevonuló csapatok ünneplése állandó tömegűntetéssé alakult át a honvédség mellett. A teljes rendben és tökéletes fegyelemben vonuló csapatokat harsány éljenzés, tomboló lelkesedés és virágos kísérte. Az élen egy műszaki század haladt, amely srora betemette a harcokosi csapdának szánt szeles sáncokat és eltávolította az út teljes szélességében és mintegy 15 m mélységben felállított vastag fatörzsekből épült torlaszokat. Munkába álltak a távirások is, akik a kidöntött távvezetékpóznák helyére nyomban újakat emeltek, hogy ilyen módon biztosítsák Szatmárnémeti összeköttetését az anyaországgal. Pete és Pusztadaróc fiatalasága a csapatoikkal együtt menetelt Szatmárnémetibe, hogy részese legyen az ősi város nagy ünnepélyének. A községek bejárata-

Csütörtök hajnalban vonultak ki a románok

Szatmárnémetiből csak a csütörtöki kora hajnali órákban vonultak ki a román csapatok, addig a várost felkészíteni nem volt szabad. Néhány óra alatt azonban eltűnt a román világnak majdnem minden emléke. Az üzleteken csaknem mindenütt magyarnyelvű már a felírás. Mindenütt piros-fehér-zöld zászlóerdő pompázik. Mély megindultság és meghatottság vett erőt a lakosságon, amikor megjelentek az első honvédek. Pillanatok alatt felvirágoztak minden katonát és az ősz színeinek minden pompájában játszó virágokkal szőtték tele a bevonulás útvonatát. 21 év óta nem volt ilyen mozgalmas napja a városnak és a Deák Ferenc tér, valamint a Székesegyház környéke reggel óta visszhangzott az ütemes éljenzéstől. Különösen meleg ünneplés jutott osztályrészül Teleki Pál gróf miniszterelnöknek, aki Hóman Bálint kultuszminiszter, Reményi-Schneller pénzügyminiszter, Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter kíséretében 11 óra tájban érkeztek meg a Deák Ferenc téren felállított díszemlévényre.

Közeledik a Kormányzó

Horthy Miklós kormányzó és kísérete ezalatt gépkocsin közeledett Szatmárnémeti felé. Amerre gépkocsija elhaladt, a falvakon keresztül határtalan ünneplésben volt része. Fe-

A4
A3
C4
D2

A3
A4
A4D4B5
A5
A6

A5
A5
B5D4A4
C4
D3
A3

A Kormányzó és különvonata Debrecenen át tért vissza Kenderesre

A fővárosba visszaútazó miniszterek több órát töltöttek Debrecenben

Csütörtökön este kevéssel 7 óra után Magyarország Főméltóságú Kormányzójának Turán nevű különvonata Debrecen állomásán keresztül ment. A Főméltóságú Kormányzó Ur a magyar honvédség csapatainak szatmári bevonulási ünnepségéről a délutáni csapatszemle után Nagykárolyban szállott fel a Turánra, amely Nagykároly állomásáról indult és Debrecenbe este 7 óra után érkezett. A Turán vonatból senki sem szállott ki Debrecenben és 1 perces tartózkodás után folytatta a vonac útját Kenderesre.

A Turán ma reggel indul ismét Kenderesről, hogy elvigye a Főméltóságú Kormányzó Urat Nagyváradra.

A Főméltóságú Ur Turán vonata után a Lél különvonat futott be Debrecenbe,

utasai Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi, Reményi-Schneller pénzügy- és gróf Teleki Mihály földművelésügyi miniszterek voltak. A miniszterek a Lél beutása után a debreceni pályaudvaron fogadták Abonyi Gyula állomásfőnök jelentkezését, majd a debreceni pályaudvar elé rendelt miniszteri autón az Arany Bika szállóhoz hajtottak, ahol megvacsoráztak, majd útjukat este 10 órakor folytatták Budapest felé.

Este 9 óra után különvonat érkezett ismét Debrecenbe. Utasa gróf Teleki Pál miniszterelnök volt, aki a szatmári és nagykárolyi ünnepségekről utazott Budapestre. A Lél vonat Debrecen állomáson egy percet állott, majd útját folytatta tovább Budapest felé.

Radocsay László igazságügyi és Varga József kereskedelemügyi miniszterek Debrecenbe érkeztek

Csütörtökön az esti órákban gépkocsin Debrecenbe érkezett Radocsay László igazságügyminiszter és Varga József ipariügyi miniszter. A miniszteri gépkocsi egyenesen az Arany Bika szálló elé hajtott, ahol a miniszterek azonnal fenn tartott szobáikba siettek. Az Arany Bika szálló éttermében később elköszönt a vacsorájuk után mindketten visszavonultak, mert már a kora reggeli órákban ismét tovább utaznak, hogy résztvegyenek a Kormányzó Ur Főméltóságának nagyváradai bevonulásán.

Ugyancsak a csütörtöki nap folyamán megérkezett Debrecenbe Voli olasz és

Hütterer német légügyi attasé, akik országuk haderejét képviselik a nagyváradai bevonulásban.

A csütörtökön Debrecenbe érkezett vendégek között előkelő helyet foglal el az az ötven külföldi újságíró is, akik a legjelentősebb német, olasz, jugoszláv, svájci, amerikai, orosz, svéd és francia lapokat tudósítják majd személyes tapasztalataik alapján Nagyvárad mai ünnepéről. A külföldi tudósítók szintén az Arany Bika szállóban szálltak meg és innen indulnak ma reggel Nagyvárad felé.

Romániában ma hajnalban megszűnt az államfői diktatúra és Antonescu tábornok kapott teljhatalmat az ország vezetésére

Bukarest, szeptember 5. (Német Távirati Iroda.) Antonescu tábornok az új román miniszterelnök, csütörtökre virradó éjjel letette a király elé a huszegesküt. Királyi rendeletet bocsátottak ki, amelynek értelmében felfüggesztik az 1938. évi februári alkotmányt és felveszik a törvényhozási jogot. Egy másik királyi rendelet alapján Antonescu miniszterelnök teljhatalmat kap a román állam vezetésére.

A király a következő előjogokat tartja meg: A hadsereg legfelsőbb vezetését, a pénzügyet, a kitüntetések adományozását, a megkegyelmezést, meghatalmazott diplomáciai képviselők megbízását, szerződések megkötését.

A fennálló törvények megváltoztatása, valamint a miniszterek és az államtitkárok kinevezése a miniszterelnök által ellenjegyzett királyi rendelettel történik. Minden más hatáskört a miniszterelnök közvetlenül lát el.

Szerdáról csütörtökre virradó éjszaka hosszú megbeszéléseket folytatott Károly király. A tanácskozások eredményeként reggel 4 órakor két királyi dekrétumot bocsátott ki.

Az egyik intézkedik az 1938. évi február 27-i alkotmány eltörléséről és a parlament feloszlatásáról, míg a másik korlátozza a király jogait.

Az első dekrétum a következőket mondja:

Tekintettel a rendkívüli helyzetre és az ország súlyos állapotára, a következőket rendelem el:

1. Az 1938. évi február 27-i alkotmányt megszüntetem.
2. A törvényhozó szerveket a mai nappal feloszlatom.
3. A jelen dekrétum végrehajtásával a miniszterelnököt bízom meg.

Aláírás: Carol J. Antonescu tábornok, miniszterelnök.

A második dekrétum a következőket mondja:

Tekintettel az előző dekrétumra, a királyi jogkörrel a következőket rendelem el:

1. Antonescu tábornok, miniszterelnököt a román állam teljhatalmú vezetésével bízom meg, a király pedig a következő királyi jogokat gyakorolja:

- a) a hadsereg parancsnoka,
- b) pénzügyi joga van,

c) román kiüntetések ad,

d) joga van megkegyelmezni, amnesztiát kibocsátani és büntetéseket mérsékelni,

e) fogadja és akkreditálja a nagyköveteit és követeket,

f) szerződéseket köt,

g) az alkotmányt megváltoztatja, kinevezi a minisztereket és az államtitkárokat, de mindenkor csak a miniszterelnök jóváhagyása mellett.

2. Minden egyéb intézkedés és legfelsőbb irányítás a miniszterelnököt illeti meg.

Aláírás: Carol J. Antonescu tábornok, miniszterelnök.

A fenti két királyi rendelettel az 1938. évi államfői diktatúra véget ér Romániában és Antonescu miniszterelnök teljhatalmat kapott az ország vezetésére.

Az új kormányt még mindeztől nem állították össze. Valószínűleg erre csak csütörtökön a déli vagy délutáni órákban kerül sor.

Antonescu a hivatal átvételénél a következő új esküszöveget mondotta:

— Esküszöm, hogy II. Károly királynak, az államnak és a román nemzetnek mindig hűségesen szolgálok Isten engem úgy segítjen!

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

Antonescu tábornok megbízása után azonnal megkezdte kormányának megalakítására a tárgyalásait. A tábornok tárgyalta Pop Valérral, Bratianu Kyörggyel és Horia Sima volt miniszterrel, a vasvárdi egyik vezetőjével. Szerdán a késő esti órákban az a meglepő hír terjedt el a fővárosban,

Ujabb tüntetések Bukarestben

Bukarest, szeptember 5. (Magyar Távirati Iroda.) Csütörtökön az esti órákban kb. 300 főnyi, inkább fiatal emberekből álló csoport a bukaresti Nemzeti Színház épülete előtt tüntetett. Rendőrség és tüzoltóság vonult ki tüzfeckendőkké a tüntetők ellen. A karhatalom ellen fordultak. Később egy felfegyverzett század is érkezett a helyszínre és riasztó lövéseket adott le. A karhatalom e tüntetőket a tisztkaszinó nagy erkélyére szorította fel, ahol a fiatal emberek közül többen beszédet mondtak.

Antonescu biztosította a tengelyhatalmak követeit a bécsi döntés lojalitásáról

Bukarest, szeptember 5. (NST) Itteni, feltétlenül megbízható helyen kijelentik, hogy Antonescu tábornok lojalisan meg akarja valósítani a bécsi döntőbíró határozatát. Ilyen értelemben utasítja az Erdély visszacsatolandó területeinek kiürítéséért felelős követeit. Antonescu egyébként szerdán felkereste Fabricius német és Ghigi olasz követet. Az új miniszterelnök a tengelyhatalmak bukaresti követeit, hír szerint, ép a bécsi döntéssel kapcsolatos teljes lojalításáról biztosította.

Bukarest, szeptember 5. (NST) A belügyminisztérium hivatalosan a következőket közli:

A szeptember 4-éről 5-ére virradó éjszaka zavarainak a fővárosban nem volt halálos áldozata, hanem csupán négy sebesültje. A négy sebesült: egy

hogy Maniu parasztvezér és Dina Bratianu, az egykori liberális párt feje Antonescu tábornok miniszterelnökkel tárgyal.

Minthogy ez a hír feltétlenül megbízható helyen megerősítést nyert, arra számítanak, hogy nemzeti egységkormányt alakítanak, még pedig minden bizonnyal a csütörtök hajnali órákig. A külügyminiszteri tisztség betöltésével kapcsolatban most Bratianu György tanárt emlegetik. Belügyminiszterre hír szerint Bagulescu ezredest, Románia egykori tokiói katonai attaséját nevezik ki.

Bukarestben egyébként szerdán tökéletes nyugalom volt. A vidékről csak szórványosan jutnak hírek a fővárosba s ezek is teljesen ellentmondóak. Különösen Brassóba nem érkeznek szavahihető hírek, mert Bukarest és Brassó között magánzenélyek semmiféle kapcsolatot nem tudnak létesíteni.

Manoiescu román külügyminiszter szerdán este félórás kihallgatáson volt az uralkodónál.

A jelek szerint a kormány megalakítása csütörtökre halasztódott.

Politikai körökben úgy tudják, hogy az új külügyminiszter Bratianu lesz, más forrás azonban azt mondja, hogy Bratianu nem vállalja a külügyi tisztséget. Ebben az esetben Manoiescu hírszerint megtartja a külügyminiszterséget.

Erre a karhatalom és a tüzoltósapatok a feckendőket használták, mire a tüntetők revolverlövészekkel válaszoltak, erre a csendőrség sortüzet adott le. Többen megsebesültek. A tüntetőket végül is sikerült szétoszlatni. A főváros utcáin most megerősített csendőr- és rendőrszolgák cirkálnak.

Bukarest, szeptember 5. (Bud. Tud.) Antonescu tábornok, miniszterelnök kiáltványt intézett az ország népéhez.

A kiáltványban kijelenti, hogy nemcsak az új kormány következik, hanem új rendszer és új akció. (MTI)

Szófia, szeptember 5. (Bud. Tud.) A déldobruzsai terület átadása kérdésében még mindig nem sikerült meg egyezést létrehozni Romániával.

Emiatt a tárgyalások félbeszakadtak. A románok mindenképpen el akarják húzni az átadás időpontját és a román küldöttség a legutóbb tartott ülésen azt javasolta, hogy a bolgár csapatok bevonulása Dél-Dobruzsába szeptember 26-ika és október elseje között történjen meg. Bolgár részről nem hajlandók a halogatásba belemeríteni és ragaszkodnak a szeptember 15-i dátumhoz. Minthogy a kérdésben áthidaló megoldást nem sikerült találni, a tárgyalások félbeszakadtak és a delegációk vezetői hazautaztak, hogy kormányokkal a további teendőkről tanácskozzanak.

Hungária filmszínház

Ma a szezon első óriási filmje. A filmtechnika csodája. H. G. Wells világhírű regényének folytatása filmen:

A láthatatlan ember visszatér

Főszereplők: VINCENT PRICE, SIR CEDRIK HARDVICK, NAN GREY. Előadások: d. u. 5, 7 és 9 órakor. A legújabb Világhíradók.

Megnyilt a budapesti őszi lakberendezési vásár

Szeptember 5-én, csütörtökön délelőtt ünnepélyes keretek között megnyílt az Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár. A magyar ipar ugyancsak kitett magáért s egész sereg olyan árucikket hozott a vásárra, amelyek valójában kényelmesebbé s izlősebbé teszik a lakást és alaposan leegyszerűsítik a háztartást. Az asztalterítési verseny csodaszépen terített hosszú asztalokkal mutatja be a terítési lehetőségeket a legfényesebbtől a legdiszibbáig kivétel nélkül. Kirobbanó sikere van a magyar női ruhásmutatónak is. A mintaköny-

hák körül állandó a sűrűs-forgás, legkiválóbb háziasszonyaink sütik-főzik napestig a finom falatokat, bemutatva ezzel a főzőtudományt, és főként azt, hogy miként kell cukorral, zsírral takarékoskodni és hogy milyen remekül lehet étkezni filléres főzés mellett is. Budapest máris tele van vidékiekkel s nem kétséges, hogy szeptember 16-ig, a vásár utolsó napjáig zsúfolva érkeznek a vonatok, mert mindenki megragadja a féláru utazás lehetőségét, amely a vásárra még a vásár bezárása után, tehát szeptember 22-ig érvényes.

Példa nélkül állnak a történelemben a világháború költségei Napi huszonhatmillió dollárba kerül egy milliós hadsereg fenntartása

Montecuccoli ismert szállóigeje, hogy a háborúhoz három dolog szükséges, és pedig pénz, pénz és pénz, ebben a háborúban minden eddigi elképzelést felülmúló módon beigazolódt.

A totális hadviselés a maga félelmetes mechanizmusával, hatalmas összegeket felemészítő gépeivel olyan terheket ró a háborús államokra, ami példa nélkül áll a történelemben. A harcterek frontja kiszélesedett, nemcsak a szárazföldön folyik a háború, a levegőben, a vízen és a front mögött is. Hadszintér lett a mögöttes országrész az állandó repülőmatadások következtében.

A most folyó háború költségeiről még csak hozzávetőleges adatok állnak rendelkezésünkre.

Az 1914-iki világháború költségeiből még ma, huszonkét évvel annak befejezése után is csak hozzávetőleges adatok állnak rendelkezésünkre. Pedig sokan megkísérelték már, hogy a négyeszetűs nagy világégés pénzügyi mérlegét megvonják. A sokféle számítás között kettőnek az adatait ismertjük e helyen. Az egyik az amerikai vas- és gépgyárak pénzügyi adataiból származik. Ez akkor készült, amikor a háború még javában folyt és hivatalos becslések alapján. Eszerint a háború 1914 júliusától 1917 novemberéig a résztvevő országokban együttesen százmilliárd dollárba került (aranyértékben), a további kiadásokat pedig havonta ötmilliárd dollárba becsüli a számítás.

Egy másik és hozzátéhető, alaposabb számítás Harvey E. Fisktől, az amerikai Banker's Trust állampénzügyi szakértőjétől ered. Fisk 1924-ben végezte el számításait a háborús országoktól beszerzett adatok alapján. A kiadásokat egy-egy szilárd pénzalpra számította át. Alapul az 1931-iki árszínvonalat vette és

a kiadásokat az 1913-iki dollár-, illetőleg fontárnyalomban számította át. Az ő számításai szerint a világháború kiadásai így alakultak:

	Font-sterling
Brit Birodalom:	
Nagy-Britannia	11.076.000.000
Canada-New Foundland	762.700.000
Ausztrália	476.700.000
Uj-Zeeland	234.400.000
Dél-Afrika	159.000.000
India	687.100.000
Egyéb gyarmatok	182.000.000
Belgium	411.800.000
Franciaország	7.962.200.000
Görögország	115.100.000
Olaszország	4.432.700.000
Japán	419.100.000
Portugália	235.300.000
Románia	308.800.000
Oroszország	5.312.700.000
Szerbia	119.000.000
Egyesült Államok	7.500.000.000
Összesen:	40.363.600.000
Ausztria-Magyarország	4.068.400.000
Németország	10.341.100.000
Törökország	451.800.000
Bulgária	261.000.000
Összesen:	15.122.300.000
Teljes végösszeg:	55.480.000.000

Fisk számításai szerint tehát a világháború a hadviselőeknek együttesen 55 milliárd és 486 millió font sterlingbe került 1913-iki arányértékben.

De ebben még nincsen benne minden. Vannak a háborúnak olyan terhei, amelyek csak a háború befejezése után jelentkeznek. Ilyenek a hadisarc, a hadikárök helyrehozatala, a háború következtéből való gondoskodás. Egyedül Franciaországnak 1.400.000 halottja, 800.000 rokkantja és 3.000.000 slyos sebesültje volt. Angliának 676.442 halottja és 1 millió 648.019 sebesültje volt.

A háborús költségeknek is csak később, a helyreállítás éveiben kezdik törleszteni a hadviselőket. A világháború befejezése után Angliának a következő államok voltak adóssai: Franciaország 706 millióval, Olaszország 266 millióval, Oroszország 887 millióval s a kisebb európai országok 100 millióval. Valamennyien együttvéve pedig Amerikának két milliárddal tartoztak. Igaz, hogy ezeknek az adósságoknak jó része a hitelezők számára elvesztett.

Hogy mik a költségei a most folyó háborúnak, arról ez idő szerint csak homályos képet rajzolhatunk. A legtöbb ország jóelőre felkészült erre az összecsapásra és kiadásainak egy része esztendőkre visszamenőleg eloszlik a rendes költségvetésekben. Van egy adat, amely szerint Németország kilencven milliárdot fordított a versaillesi békeszerződés felfüggetlő bilincsei alól való felszabadulásra. Angliának az első hónapokban pontosan hét-nyolc millió fontba került a

ISKOLAI akta-, háti- és kézitáskák, tolltartók, diákfelszerelések, intézeti dobozok Kántor Ernő és Társánál

háború, de ma már a kiadások túlléptek a tízmillió fontos napi állagot is. Állandóan vásárló bizottságuk Amerikában, amennyire teheti, felvásárol mindenn hadianyagot, szinte nem is kérdezve az árakat. Rengeteg hajót, élelmiszert, mindenféle nyersanyagot vásárolnak szüntelenül. És a legtöbb cikket aranyban kell fizetni. Ezek a nyersanyagok jelentős részben a német-olasz tengertől határos volta miatt nem érkeznek meg Angliába.

George Barrett amerikai szakértő számítása szerint egy milliós modern amerikai hadsereg fenntartását a következő hadikiadások terhelik:

	Dollár
Légi védelem, légléh., stb.	2.000.000.000
Zsol, ruha, élelem, stb.	2.000.000.000
Fegyver, ágyú, tank	1.300.000.000
Gépek, motorok	388.000.000
Légi haderő	3.500.000.000
Olaj, üzemanyag, stb.	1.312.000.000
Összesen:	9.500.000.000

És ebben még nincs benne egy hadiflotta költsége. Általában a kiadások tetemesen megokozózták a hadviselés fejlődése következtében. A modern hadsereg nem gyalog jár, hanem gépkocsin, lőgépeken, repülőgépeken. A léghajó felgyorsult néha napokon át színtel nélkül ontják magukból a tüzet. Hatalmas összegeket emésztettek fel a harci kocsik, a nyolcvan-száztonnás mozgó erődök, amelyekből kétezerre van szükség egy milliós hadseregnek. És mindezek gyorsan kopnak-pusztulnak, úgy hogy százszázalékos utánpótlásra van szükség.

Barrett szerint egy milliós hadsereg fenntartása napi huszonhat millió dollárba kerül. A világháborúban egy ellenséges katoná elpusztítására átlag huszonöt ezer dollár esett. De a modern világháború nem annyira az emberélet kioltására, mint inkább az anyagok elpusztítására és az ellenséges területek gyors birtokbavételére törekszik.

Szombaton értekezletet tart a kultuszminiszter a szegedi egyetem ügyében

Szeged, szeptember 5. A bécsi döntés óta Szeged egész lakossága a hazafias lelkesedés lázában ég, ugyanakkor azonban egy nagy probléma foglalkoztatja a közvéleményt: mi lesz a szegedi egyetem sorsa? A Ferenc József-tudományegyetem Erdélynek a románok által történt megszállása után annak idején előbb rövid ideig Budapesten kapott ideiglenes elhelyezést, aztán Szegedre költözött és két évtized alatt a legnagyobb vidéki egyetemé épült ki, a kormány és a város hatalmas áldozatkészsége és Klebelsberg Kunó gróf gondoskodása folytán. Afelől azonban soha nem volt kétség Szegeden, hogy ha Kolozsvár visszatér az anyaországhoz, visszatér oda a kincses város híres tradíciós egyeteme is. Most amidőn Erdély

nagy részének visszatérése folytán Hóman Bálint kultuszminiszter nyilatkozata alapján bejelentették tekinthető a Ferenc József-tudományegyetem Kolozsvárra való visszatérése, Szegeden érthető nagy érdeklődéssel figyelik az egyetem visszaköltözésével kapcsolatos fejleményeket. A kultuszminiszter nyilatkozata nyilvánvalóvá teszi, hogy a kormány gondoskodása teljes mértékben kiterjed a többi egyetem jövődjére is. Tukats Sándor dr. főispán és Pálffy József dr. polgármester egyébként szombaton részvesznek a kultuszminiszteriumban azon az értekezleten, amelyen a Ferenc József-tudományegyetem hazaköltözésével kapcsolatos általános egyetemi és szegedi problémákat beszélik meg.

Egy ittas legény vérengzése A szomszédját hatszor szúrta meg édesanyját is megtámadta

Nyíregyháza, szept. 5. Tegnap virradóra véres szurkálás történt a Kórház utcában. Egy ittas fiatalember öszszeszurkálta Dvotárcsik Péter bérkocsist, akit életveszélyes állapotban a mentők szállítottak kórházba.

Íj. Magyar András 20 éves, Kórház utca 73. szám alatti lakos tegnap éjjel ittas állapotban tartott hazafelé. Kétkedő, verekedő hangulatban volt, s akit útjában ért, belekötött. Hazaérve, bekapottat édesanyja lakásába, hogy engedje lefeküdni. Amikor az izgága fiatalember belépett a házba, az volt az első dolga, hogy leverte az asztalon egész kis olajmécsest, majd az anyjának támadt neki. A szegény asszony segítségért kiáltott, majd attól való félelmében, hogy a fia megöli, átszaladt a szomszédban lakó Dvotárcsik Péterékhöz, hogy védelmet kérjen.

Az ittas legény azonban ide is követte. Behatolt Dvotárcsik Péterék lakásába is. Itt Dvotárcsikné állta útját szemrehányást tett a fiúnak viselkedéséért. Magyar András azonban nem hallgatott a jó szóra. Dvotárcsikné ellen is fenyegetőleg lépett fel, mire az asszony férje segítségért kiáltott. Dvotárcsik-

nak csak nagy ügyvel-baial sikerült kituszkolni lakásából az ittas és garázda legényt. Magyar András azonban nem nyugodott meg, ismét visszament a bérkocsis lakásába és kihívta Dvotárcsikot, akit azután késével össze-vissza szurkált. Dvotárcsikot kiarán, fején érte egy-egy szúrás, hátában két késszúrás érte. Ezzel sem elégedett meg a vérengző legény, még egy utolsó és legsúlyosabb szúrás érte Dvotárcsikot a hasán. Esméletlenül, véresen esett össze a szerencsétlen bérkocsis, aki a vérengző legény édesanyját védte meg a támadás veszélye ellen s maga esett áldozatul a legény dühének. A szurkáló ifj. Magyar András a rendőrségen előzetes letartóztatásba helyezték. A szurkálás ügyében a vizsgálat folyik.

— Egy gyermek ismeretlen mérges magtól betegedett meg. Napkorral súlyos állapotban szállították be a nyíregyházi kórházba a két esztendő kis Szűcs Évát. A kislányon mérgezési tünetek jelentkeztek. Valamiféle mérges magot evett, de nem tudja megmondani, hogy miféle növény magja volt. A vizsgálat megindult.

Vígyszínház

A francia filmgyártás művészi alkotásai! A bűn és bűnhődés, a kalandok, a szerelem filmeje:

Külvárosi szálloda

Izgalmas, lebilincselő filmregény.

Főszereplők:

ANNABELLA

Louis Jouvet, Jean Pierre Aumont

Csak 16 éven felüliek részére!

Bemutató ma!

Mi van

Aki bemegy nem is gondol... Mi van... Konta Fr... elött - K... mokat az

Mi gyűregi zam

Gyümölcs... nem igen... hogy a gy... elmaradt a... dányok is... szárazság... ember invé... a régi izl... Illetékes... következő... Sajnos... és nyár ne... ségét is le... móltsnek... matát lef... A nagy ka... mőltsékák... kára, a ny... ká való a... velt a cul... nemcsak... a gyümölc... kortartalo... nak. Az í... sugarat, m... tavaszi na... fennmenny... járás. A... nem v... muktalaj... leányvöl... elegendő... nek nagy... nálunk f... lelő jelen... mok és... meleg. A... talaj... Min... minőség... észre fog... befőttnel... Kérje... a Repü... ME... Ma... PENT... Híradó

MOZI MÜSORA

7-9 órakor! Magyar vigjáték! Riadó Indiában!

Mi van a gyufával?

Aki bemelegíti a boltba gyufát venni, az nem is gondol arra, hogy mennyire fontos dolog az, hogy a skatulyában annyi szál gyufa legyen, mint amennyit a csomagolás szabályai előírnak. Az árkormánybiztos legutóbb foglalkozott a gyufa gyárak kérelmével, melyben a gyufa árának felemelését kérték. Ismerve azokat a nehéz körülményeket, melyekben elsősorban a szegény nép él, az árkormánybiztos a gyufaár emeléséhez nem járult hozzá. Amíg ezek a hivatalos eljárások folyamatban voltak, többen vették maguknak a fáradságot és az értelmetlen gyufaskatulyában levő gyufaszálakat megszámozták. Általában 50-51 szál találtak bennük. Aki nem tudja azt, hogy minden skatulyában 63-64 szálnak kell lennie, bizony nem sokat törődik ezzel a kérdéssel. Hogyha azonban számolni kezdünk, akkor igen érdekes eredményekre jutunk. Hazánkban naponta körülbelül hatszáz ezer doboz gyufa fogy el. A már említett gyufaszál különbség mintegy 20 százalékos, tehát naponta 120 ezer doboz gyufa a fogyasztók közönség kára. Ezt pénzre átszámítva, naponta 7200 pengővel károsodik. És ki az, aki a legtöbbet károsodik? A talusi ember, mert ez használ leg több gyufát s viszont nincs abban a helyzetben, hogy a gyufára évente 2 és fél millió pengőt fizessen rá. Az a véleményünk, hogy az árkormánybiztos ne csak a gyufákkal, hanem a gyufaszálak mennyiségével kapcsolatosan is hozzon erélyes rendelkezéseket.

Miért nincs meg gyümölcsünknek régi íze és gazdag zamata az idén?

Gyümölcsexportunk a vége felé jár és nem igen árt már annak megállapítása, hogy a gyümölcs íze és zamata az idén elmaradt a szokásostól. A legszebb példányok is szegényes ízt adtak, valami szárazság, fanvarság kedvetlenítette az ember inyét és hiába próbálta keresni a régi ízt.

Illetékes körök ezzel kapcsolatban a következőket mondták: — Sajnos, az idei hideg, nedves tavasz és nyár nemcsak mennyiségét, de minőségét is károsan befolyásolta a gyümölcsnek. A gyümölcs különböző ízét, zamata leginkább ez a forróság adja meg. A nagy kalóriamennyiség készíti a gyümölcsök leveleit az asszimilációs munkára, a nyers táplálékunk ezek táplálékává való átdolgozására. A nap sugarai növeli a cukortartalmat s vele egyidejűleg nemcsak edesebb, de zamatosabb is lesz a gyümölcs, mert a zamatanyagok a cukortartalommal egyenes arányban állnak. Az idén nem kaptak elegendő napfényt, nem volt kánikulák, de még csak tavaszi napozás sem, ellenben volt fölös lmennyiségben csapadék és hívós időjárás. A fák sok nedvességet vettek fel — nem volt rá szükségük, mert a homoktalaj gyümölcs és szőlő számára a legnagyobb szárazságban is tartalékol elegendő nedvességet — s a gyümölcsnek nagy a víztartalma. A kánikulának nálunk főleg abban érvényesül nagy érlelő jelentőség, hogy forróvá válik a homok és a homokból árad ki az érlelő meleg. Az idén mindig hívós maradt a talaj.

— Mindez nemcsak a nyers gyümölcs minőségére volt hátrányos hatással, de észre fogják venni a háziasszonyok a befőttnél is.

Kérje mindeműt vásárlásainál a Repülőbélvezelet!

METEOR MOZI MŰSORA

Ma utoljára 5-7-9 órakor!
"PÉNTEK REZÍ" (Magyar vigjáték.)
Híradó! Hónaptól: Riadó Indiában!

Elmebajos-e az orvosszigorló betörő, akinek csak rögeszméje, hogy orvostanhallgató?

Konta Frigyes érettségizett betörő a bíróság előtt — Kesztyűben hordta a betörőszerszámokat az intelligens betörő, aki borralalót is küld a betörés után

A debreceni kir. törvényszéken Fővénnyessy Sándor elnökle alatt működő büntetőtanács csütörtökön tárgyalta Konta Frigyes, az intelligens orvostanhallgató lopási bűnperét, aki Debrecenben sorozatos betöréses lopásokat követett el úgy az egyetem, mint dr. Molnár Pál tanár, — akitől lakást bérelt — kárára. Szüronyos börtönör vezette a főtárgyalásra a magas, szemüveges, jól öltözött fiatal embert, aki július vége óta van vizsgálati fogságban.

A kir. ügyészség három rendbeli betöréses lopással és egy rendbeli betöréses kísérlettel vádolta Konta Frigyeset és a lopást a vádat szerint üzletszerűleg folytatta.

Konta Frigyes személyi adatai

Az elnök kérdéseire előadta, hogy 1914-ben született, vagyis most 26 éves, budapesti lakos. Két érettségije is van, kereskedelmi és gimnáziumi, azonkívül nyolc félévet hallgatott az egyetem orvoskari szakán. Apja főhadnagy volt a háborúban, polgári foglalkozása iókonyelő. Apja agybetegségben halt meg, örült volt, ő is elmeclinikai kezelésben állott 14 éves korában.

Elnök: Hát betegnek, elmebajosnak érzi magát?

Vádlott: Nem kérem, nem tartom magam elmebajosnak.

Előadta, hogy a székesfehérvári honvédtörvényszék katoná korában lopás miatt kéthónapi fogsázbüntetésre ítélt, amit ki is töltött. Győrben, a kórházban, ahol kiségitő munkát végzett, lopta meg az ezredorvost, nem tudott ellenállani a kísértesnek, amikor látta, hogy az orvos zsebéből nagyobb összegű pénz áll ki. Tettét rögtön megbánta és vissza akarta tenni a pénz, de már késő volt. A büntetését le is ülte.

Bűnösnek érzem magam

Az elnök kérdéseire előadta, hogy bűnösnek érzi magát. 1940 áprilisban jött Debrecenbe és itt egy szociográfiai munka számára gyűjtött adatokat és vett fel a munka számára előfizetéseket is. Három hónap alatt körülbelül 360 pengőt keresett és ebből az anyjának is küldött. Először a Halász-féle vendéglőben és szállodában étkezett és lakott, majd később dr. Molnár Pál főgimnáziumi tanár, Péterfia uca 6. szám alatti lakásán vett ki egy szobát havi 30 pengőért.

Az első betörés: zsákmány: 800 pengő

Az első betörést az egyetemi Élet-tani Intézetben követte el dr. Went István egyetemi tanár kárára. Ezt így mondogta el a bíróság előtt:

— Nem volt már pénzem, tartoztam Halásznak a lakásért, kosztért, fel is mondták a további hitelt, nem is ettem s akkor jutott eszembe, hogy amikor adalgyűjtés és előfizetés végett megfordultam Went professzor úrnál, az íróasztal fiókjában sok pénzt láttam. Egy este behatoltam az intézetbe, az íróasztalt is feltörtem és elvittem onnan 800 pengőt. Pontosan nem tudom, mennyi volt, mert sötét volt és úgy nyúltam be a fiókba és vittem el annyit, amennyit megmarkoltam. (Kikerült, hogy száz pengőt ott is hagyott).

Akkor még nem volt betörő felszerelése, csak egy primitív nyitóval dolgozott. Anyjának 25 pengőt küldött, többet azért nem, mert akkor esetleg rájött volna, hogy a pénzt nem legitíman uton szerezte, ismerte az ő kereszteti viszonyait.

Betörőfelszerelés a kesztyűben

Ekkor vásárolt betörőfelszerelést és a vésőt, fűrőt, alkulcsot állandóan a kesztyűjében hordta. S egy alkalommal, amikor újra az egyetemen járt, pillanatnyilag támadt az az ötlete, hogy újabb betörést követ el, elbújt az egyik raktárban, megvárta az éjjelt és ekkor betört a Közégszécsügyi Intézetbe, de ott nem bírt a zárrakkal és nem volt eredményes a betörés. Amikor kifelé lopódzott, elvágta a villanycsengő drótját, hogy amikor kimegy, ne szóljon az ajtóra szerelt csengő.

Ezután a Molnár Pál féle betörést ismerteti és adja elő. Molnár Páléktól bérelt egy szobát s amikor azok nyaralni mentek a Balatonra, betört a lakásba és az összes arany- és ezüstneműt, ékszert elvitte és elzalogosította.

Közel 600 pengőt kapott érte. Az ékszereket — mondotta — csak kölcsön akarta venni és azért nem is adta el, csak elzalogosította, mert később vissza akarta váltani, de közben behívták katonai szolgálatra. Bevonzása előtt még egyszer betört Went professzor irodájába, de most csak 80 fillért talált s azt vitte el.

Jászberénybe hívták be és amikor elutazott július elején, előzőleg „betörést” rendezett Molnár Pál lakásán, össze-vissza hányt mindent, az uccára nyíló ablakot kinyitotta, hogy azt higgyék, kivülről hatolt be a betörő. Hókei bort, üveget, poharat tett az asztalra, pedig én — mondotta — ki nem álom a szeszest italt, ki is öntöttem —, de ezzel is félre akartam vezetni mindenkit, gondolják azt, hogy a betörő borozott ott munka közben.

Borralalót küld a tolvaj

Az elnök újabb kérdéseire kiderült, hogy Konta Frigyes a betörés után még egy héttel levelet, lapot küldött dr. Molnár Páléknak és közölte, hogy jól van és pár pengőt küldött neki, hogy ossza szét a személyzet között, mert elutasításakor nem adott nekik borralalót.

Elnök: Hát ilyen gavallér maga? Vádlott: Kérem, én mindenkinek megadom, ami jár, a személyzet is megérdemelte munkájáért a borralalót.

Mint a Szaharában a víz

Az elnök ezután az irányban intéz kérdéseket hozzá, hogy miért követte el a lopásokat és mire költötte a lopott százásokat?

Konta Frigyes ezekre a kérdésekre előadta, hogy meg volt szorulva anyagilag, adóssága is volt sokfelé.

— Mint a Szaharában a szomjazó embernek a víz, úgy jött nekem az ellopott 800 pengő — mondotta — és én, akinek mindig csak fillérei voltak, igyekeztem jobban élni. A Bikában reggeliztem, kétszer-háromszor is emeltem naponként cukrászdába, taxin jártam, de semmi költséges

passzióm nem voltak, nem iszom, nem dohányzom, nem is tudom, hogy ment el a pénz. Mindössze egy fürdőköpenyt vásároltam 28 pengőért, ez maradt meg a pénzből.

A védő az elmebeli állapot megvizsgálását kéri

Ezután Konta Frigyes védője áll fel és meglepő bejelentést tesz: kéri Konta Frigyes elmebeli állapotának megvizsgálását, mert az adatok, a családtól beszerzett információk mind azt bizonyítják, hogy Konta Frigyes nem beszámítható, hanem elmebeteg. Apja is elmebajos volt, a fiú is állott már gyermekkorában idegclinikai ápolás alatt.

Annak igazolására, hogy Konta Frigyes elmebajos, felhossa, hogy Konta sohasem volt orvostanhallgató, csak a rögeszméje az, hogy ő orvostanhallgató. Nincs neki csak kereskedelmi érettségije és magántisztviselő volt 120 pengős állásban, a gimnáziumi érettségi csak kitalálás, pedig az kellene, hogy legyen neki, ha az orvoskarrá beiratkozott volna. Tény az, hogy mindig orvos szeretett volna lenni, ez volt a rögeszméje mindig, hogy orvosnak nézzék és szólítsák, ami orvosi tudományt megszerzett, úgy tanulja meg, hogy volt anyjának egy albérője, orvostanhallgató és annak a könyveit bujta. S később is ez volt a rögeszméje, bejárt kísérletezni az egyetemre, katonaszolgálat alatt is orvostanhallgatónak mondta magát és mivel ügyes, képzett volt, fel is használták kórházi segédszolgálatra. Az is mániája, hogy mindig többnek akar látszani, mint amilyen.

Elnök: Igaz az, hogy maga sohasem volt orvostanhallgató?

Konta: Igaz.
A további kérdések során beismerete, hogy nincs neki gimnáziumi, csak kereskedelmi érettségije, lecke könyve sem volt sohasem.

Elnök: Hát miért nem mondta ezt eddig?

— Szégyeltem kérem — válaszolja Konta — és úgy szerepeltem már mindig az iratokban, mint orvostanhallgató.

Az ügyész ellenezte a védő kérelmét, hogy vizsgálják meg elmebeli állapotát, mert eddig erről soha nem szólt a vádlott és a tárgyaláson sem árult el olyat, ami az elmebetegség mellett szólna.

A bíróság rövid tanácskozás után úgy döntött, hogy helyt ad Konta Frigyes védője kérelmének és orvosszakértőkkel megvizsgálta Konta Frigyeset, hogy elmebajos-e, vagy sem. Evégből a tárgyalást elnapolta és majd újabb tárgyalást tűz ki. Konta, aki igen udvariasan viselkedett a tárgyaláson és nyugodt modorban, behelzhető hangon adta elő mondanivalóit, mely meghajlással vette tudomásul a bíróság határozatát, majd a börtönör visszavezette a fogságba, ahol továbbra is őrizetben marad, amíg megvizsgálják.

Amatőrfényképek kidolgozása, alkalmi felvételek, modern portrék
Műszaki Foto
HANGYA BÉRHAZ
Igazolvány képek
2 órán belül készülnek.

OLVASSA A TISZÁNTÚLI FÜGGETLEN UJSÁGOT!

HIREK

A Tiszántúli Független Ujság politikai napilap. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Ferenc József út 49. szám. Telefonai 21-52.

Előfizetési ár: Egész évre 28.80, félévre 14.40, negyedévre 7.20, egy hónapra 2.40 pengő. Külföldre ennek a kétszerese. Egyes szám ára hétköznap 8 fillér, vasárnap 20 fillér.

OGYELETES GYÓGYSZERTÁRAK:

„Megváltó”, Major örökösök, Piac uca 18. — „Muraközi”, Preiser Ernő, Piac u. 72. — „Bocskay”, Lassányi József, Cegléd u. 22. — „Csokonay”, dr. Batáry István, Mester u. 43. — „Árpád fejedelem”, Mikes Béla, Csapóker.

Az Ufa, a Luce és az amerikai Fox filmriporterei a határon várnak a bevonulásra

A magyar honvédség erdélyi bevonulása a Fox világhíradó műsorában is fog szerepelni. Az amerikai filmgyár híradóját a statisztika szerint harmincmillió ember nézi meg, a világ minden táján; a filmriportokat kópiában küldi szét a newyorki központ. Az erdélyi bevonulás felvételére a Fox egyik legkiválóbb riporterét, az olasz Achil Primaverát küldötte el, aki egyenesen Egyiptomból jött, hogy a nagy eseményt az amerikai világhíradó részére megörökítse.

Természetesen filmez a bevonulás mozzanatait a Magyar Filmroda híradóriporterén kívül a német UFA-híradó és az olasz Luce-híradó kiküldöttje is.

A bevonulást követő héten Európa összes mozgófényképszínházaiban láthatja a közönség a revíziós gondolat győzelmi ünnepeit, két hét múlva pedig Amerika is szemtanúja lehet az eseményeknek, mert a felvételek negatív szalagjait külön repülőgépen viszik Romából Newyorkba.

— **Státáriális eljárás alá kerül egy cipész.** Barcsik János 30 éves borsodgádasdi lemezgyári munkás Kraj Ernő cipéssel egy vendéglőben beszélgetett. A vendéglőlől látszólag békésen mentek el. Utóközben azonban összeszóalkoztak s Barcsik hirtelen revolvert rántott és rálőtt Krajra, majd amikor Krajjal együtt menekülni igyekezett a sógora, Szmuk Sámuel is, utána is küldött egy lövést. Krajt az állán, Szmukot a karján érte a lövés. Barcsik ügye minden valószínűség szerint a státáriális bíróság elé kerül.

— **Erdély visszacsatolása miatt Szlovákia gyorsan és olcsóbban szállít fát Magyarországnak.** — A fapiacon máris érezeti hatását Erdély fában gazdag területeinek visszacsatolása. A szlovák állami és magántermelők eddigi hozzáférhetetlen áron és nehéz feltételek mellett kínálták fel a tűzifa és fűrészfűrészanyagot. A szlovákiai állami erdőhivatal Pozsonyból most körlevéllel fordult a felvidéki cégekhez, hogy megbízottai szeptember 11–14-ig Budapesten tartózkodnak, ahol nagyobb arányú fának eladásáról fognak majd tárgyalni. Ertesztésünk szerint e hét elején a szlovákiai fűrészek fokozottabb mértékben indították meg a már lekötött árúknak Magyarországra való szállítását.

— **Szerelmi bánatában megölte magát egy anarcsi gazdalgény.** A kisvárdai csendőrség telefonon jelentette a nyíregyházi kir. ügyészségnek, hogy Anarcs közelében egy Takács István nevű 18 éves gazdafiú öngyilkosságot követett el és meghalt. A fiatal gazda reménytelen szerelemmel udvarolt egy leánynak és szerelmi bánatában követte el tettét. Az öngyilkos holttestét Vargha Gyula dr. körorvos vizsgálta meg és megállapította, hogy az öngyilkos nagy adag nikotinot vett be és ez okozta halálát. A kir. ügyészség megadta az engedélyt az öngyilkos gazdafiú eltemetésére.

Tíz új pénzügyigazgatóságot állítanak fel Erdélyben

Erdély és Kelet-Magyarország elcsatolása előtt a szóbanlevő vidéken számos pénzügyigazgatóság működött. E területek egy részének visszatérésével szükségessé válik új pénzügyigazgatóságok felállítása. A visszacsatolt területeken a következő helyeken volt a békeidőben pénzügyigazgatóság: Beszterce, Dés, Kolozsvár, Máramarossziget, Marosvásárhely, Nagykároly, Nagyvárád, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy és Zilah. — Előreláthatólag ezeken a helyeken majdnem mindenütt új pénzügyigazgatóságokat rendeznek be.

A szóbanlevő pénzügyigazgatóságokhoz mintegy 36 adóhivatalt állítanak fel. A múltban a pénzügyigazgatóságok székhelyén kívül a következő helyeken voltak adóhivatalok: Bánfiumyad, Bethlen, Csikszereza, Élesd, Felsővisó, Gyergyószentmiklós, Kézdivásárhely, Kovászna, Nagylapos, Margita, Nagybánya, Nagy-

somkút, Nagyszalonta, Naszód, Nyárádszereda, Szatmárnémeti, Székelyhid, Szilágycseh, Székelykeresztúr, Szilágysomlyó, Szinerváralja, Tasnád, Tenke, Teke és Zsibó.

A békevilágban nagykörzetű MAV-üzletigazgatóság működött Kolozsvárott — Müködsi területe Nagyvárádhoz tartozott és hozzátartozott Erdély keleti területeinek legnagyobb vasúti forgalmi vonala. — Kétségtelen, hogy rövidesen a MAV központja Kolozsvárról felállítja az üzletigazgatóságot annál is inkább, mert az ország területnagyságával a debreceni üzletigazgatóság jelentősen kibővül. A debreceni üzletigazgatóság vonala most Ceglédre, Szolnok, Püspökladányon át Erőhályfalva, Nagykároly, Szatmárnémeti, Máramarossziget érintésével Körösmezőig terjed, másik területe pedig Ungvár és Munkács érintésével az ország határáig nyúlik.

— **Külön erdélyi számot** ad ezen a héten a Színházi Magazin. Nagy riportban meséli el színészeink könnyes-mosolyos erdélyi emlékeit, erdélyi levél számol be arról, mi újság az erdélyi mánástársaságban. „Kolozsvári színház 1940-ben” „Szovátai nyár” című riportjai mind Erdélyel, erdély szépségeivel foglalkoznak. A szerkesztő szokásos heti beszámolója is Kolozsvárról szól. Az ismeretlen író leleplezi magát és most már valódi nevén számol be a színházak eseményeiről. Fedák Sári, Muráti Lili, Kiss Manyi nvaralásáról képes riportok, vidám egyfelvonások és a Kis Magazin egészíti ki az ünnepi számot, melynek diákrovata már a pesti nagyszalonok őszi kollekciójából hoz mutatót.

* **Schmidt Mária** tudatja tanítványaival, hogy a német nyelv tanítását megkezdi, Piac u. 41. I. em. 3.

— **Istentiszteletek ideje az orth. izr. templomban.** Péntek délután 6, szombat délelőtt 7.30, délután 4.45 órakor. Szombat kezdete 5.50, kimenetele 7 órakor.

* **Receptkönyveket** kívánságára ingyen küld: dr. Oetker gyár, Budapest, VIII. Conti u. 25.

— **78 éves korában unta meg az életét.** A komádi csendőrség jelentette a debreceni kir. ügyészségnek, hogy Komádban öngyilkosság történt. Krucoz István 78 éves gazdálkodó vált meg az életlén. Az idős ember kiment a gyümölcsösbe és ott egy fára felakasztotta magát. Mire hozzátartozói észrevették és levágták a kötélről, már régen halott volt. Tettét életuntság miatt követte el, több ízben hangoztatta, hogy nem érdemes már élni, élt eleget, éljenek most mások. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

— **Magyar élelmiszerszállítmány megy Svájcba.** Bernből jelentik: Megkönnyebbüléssel vették tudomásul, hogy nagy élelmiszerszállítmány érkezik Magyarországból Svájcba, míg Svajc textilanyagokat és gépeket szállít Magyarországnak. (MTI)

— **Újra letelepedhetnek a tanítószervezetek Franciaországban.** Bernből jelentik: (Német TI) Vichyből érkezett hír szerint a Pétain-kormány elrendelte annak az 1904-ben hozott törvénynek a megváltoztatását, amely megtiltotta a szerzetesrendeknek, hogy Franciaországban tanítással foglalkozzanak. (MTI)

— **Belügyminiszteri rendelet a visszatért területekre való utazásról.** Budapestről jelentik: A belügyminiszter rendeletet adott ki a román uralom alól felszabadult területekre való utazás szabályozásáról a katonai közigazgatás ideje alatt. A rendelet szerint Magyarország mostani területéről a katonai igazgatás alatt álló területekre polgári egyénnek általában csak utazási igazolvánnyal szabad utaznia. Az igazolvány kiadását a lakóhely szerint illetékes elsőfokú rendőrhatalóságnál írásban, vagy személyesen kell kérni.

— **A német segélyakció eredménye.** Berlinből jelentik (Német TI): Az első háborús téli segélyakció eredménye 681 millió birodalmi márka volt, 115 millióval több, mint az előző évi téli segélyakcióé. A német vöröskereszt javára megindított gyűjtés eredménye 225.5 millió birodalmi márka. Hozzászámítva ehhez a nemzeti szocialista népközösség javára befolyt 124 millió tagsági járulékot, a német nép az első háborús évben önkéntes társadalmi adakozással összesen 1,026.5 millió birodalmi márkát teremtett elő. (MTI)

* **Gyors- és gépirásra** iratkozzék be a Naményi Gyors- és Gépiró Iskolába. Batthyány u. 1. I. emelet. Államvizsga, állásbajhelyezés.

— **Előkelő jogoszlá vendég Budapest.** Belgrádból jelentik: Jankovich Valmar, a jugoszláv kultuszminisztérium külföldi osztályának főnöke, szerdán este Budapestre utazott, ahol néhány napot tölt el és megbeszéléseket folytat a magyar közművelődési élet vezetőivel. — Jankovich osztályfőnök ezután Németországba utazik, ahol hasonlóképpen néhány napot fog eltölteni.

LAPUNKAT PARTOLJA, HA HIRDETŐINKNÉL ESZKÖZLI A VÁSÁRLÁSÁIT!

— **Zsidó istentiszteletek** szeptember 6–13-ig. Péntek este a Deák Ferenc utcában 6, a Kápolnási utcában negyed 7, szombat reggel mindkét templomban 7, délelőtt a Deák Ferenc utcában fél 11, délután mindkét templomban 5, este 6.55, köznap reggel negyed 7, este 6.20, vasárnap este a Kápolnási utcában negyed 7 órakor. Hítszónoklat: Péntek este a Deák Ferenc utcában. Rabbiság.

KAPTUK-ADJUK

SEKELYFÖLDÖN...

Szekelyföldön jöideje
Nem nyílt piros rózsza,
Szinehaogyott, kókadit, hervadt
Mindnek a bimbója.
Csoda történt...: mind kinyitott
Pirosra, fehérre,
Horthy Miklós honvédjének
A jötte híre.

Horthy Miklós táncoltatja
Fehér paripáját,
Szíve dobog, úgy szemléli
Erdély szép határát;
Özönével lepi útját
Fehér, piros rózsza,
Székely asszony, székely leány
Mind elébe szórja.

Horthy Miklós villogtatja
Fényes turul-kardját,
Magyar jogar alá veszi
Az ő székely portát;
Napbanézó tekintetét
Büszkén hordja szíjjel:
Csaba királyfinak véli
A sok derék székely.

Szücs Károly.

A „Ferenc József” keserűviz
rögöta kitűnően bevált házi szer megrög-
zött székrekedésnél és annak mindenféle
káros következményeinél; biztos, enyhé
és gyorsan ható természetes hashajtó,
mely számos betegségnek az emésztést
javítja és az étvágyat fokozza. Kérdezze
meg orvosát!

Könyvesház

Darázs József versei

A szép, szelid Somogy szülőltje s régi
imádója Debrecennek — hiszen ezelőtt
vagy husz esztendővel városunkban próbált
Thália papjává szegődni — Darázs
József, ez a halkhangú, szelid és finom
Budán élő költő, kinek első verskötetéről
— 1939 — egyik előkelő fővárosi irodalmi
lap így emlékezett meg: Első lépések,
Darázs József versei. Ha ezek a versek
valóban „első lépések” a költőnek,
kétségtelenül biztosan áll a lábán.
Költőnek lenni, ma Európában sebb és
nemesebb feladat, mint valaha. Különösen
az a tehetséges költőnek, mint e finom
kötet szerzőjének is.

Darázs Józsefnek — ki jelenleg Debrecenben időzőik — nemrégien jelent meg második verseskötete „Felhők a Balaton felett” címmel. Erről a kötetéről így szól Osváth Tibornak a neves regényírónak, lapunk számára írt bírálatában. **Felhők a Balaton felett. Darázs József versei.**

Ennek az új somogyi költőnek második verseskötete jelent meg a könyvnapon. Nem fiatalon már Darázs József, nem azok közé tartozik, akiknek pazar, vagy sivár fiatalisága, az elfojtott vagy kitört életkedv, a csikó szikráthányó szabóatlansága adja szájába a rimet, a ritmust, a költői hangot. Azok közé tartozik, akik féleletlen át verejtékezve dolgoznak és a veritekben is csak a szepet lesik, akikben féleletlen át elfojtva ég a tűz, béklyóbaverve zuhog és forr a mondanivaló — míg egyszer csak lehull a szürke hivatalnokokburok és a férfikor delén, kicsit deresdőt fejjel, de csillogó szemekkel és akaratos vággyal előttünk áll az új költő.

Darázs József izzik — mások fiatalon lobbognak, lángolnak. Sok minden a háta mögött van — versei mutatják e skálát. A Balatonról ír, a vízről, a felhőről, nádasról, madárról, somogyi lankákról, de ugyanakkor mélyesen meggyőző magyar s reszekető apa, szegénysorsú küzködő ember, paraszti őseire büszke fiú, csüggedt, lemondó, majd meg harcokedvű, egész ember.

Ma hálátlan dolog költőnek lenni és ha még is ezt a módot választotta mondanivalójának kinyilatkoztatására, akkor ez azt mutatja, hogy valóban költő. És az is jól én jó szívvel szeretném mindenki figyelmét rá felhívni — tessék Darázs Józsefre felfigyelni, mert ha a költőket versköteteikéig akkorát lép a fejlődés útján, mint amekkorát az alig évek megjelent első verskötetétől a második verskötetéig lépett — akkor beérkezett!

Osváth Tibor.

Mutatóul közlünk egy a szavak ragyogó színekepei mögött, a valóság és az érzés mély harmóniáját legszebb egyszerűséggel kifejező versét:

ŐSZI MEZŐKÖN.

Károgya kereng két komorszínű kánya
Az ég ködöt szítal vidámtalan táira
És a Nap úgy tekint a sáppadó levélre,
Mint megunt Kedves a távozó legényre.

Kincstelen s kifosztott a letartott mező
s szomorún csendes akár a temető
Kukoricaszára úgy hialong a szélben,
Mint falu bolondja eszelős kedvében.

Halódik a világ, csak a hegyek élnek.
Szőlősorok felől úgy hangzik az ének,
Mint mikor bús szívnek vigasztaló
szólnak,

Igéri a nóta: lesz még vidám holnap.
Visszatérnek boldog, tarka madarak.
Az ég majd szítal s ragyogtat aranyat
És a Nap úgy tekint a megújult levélre,
Mint szerelmes leány a megtért legényre.

Borsi Darázs József.

A BECSI DÖNTÉSSE VASUTKOZLEKED RENDE

Budapest, szeptember 6. és Románia közötti számú sűrűs megőrtött rött kormányzati zül a legfontosabbak dult területek vasúti tése az anyaország MAV mai hálózatában lakozó új vonalakon nyomulással egyidő is megtörténik, amedlon belül követ a vegyes bizottsági tá átvételének módját az építványkon ki fon stb. srtetlen á s át is biztosították sében a tárgyalás zárvá. A román m baduló országrészre rendes nyomtávú keskeny nyomtávú vonal tér vissza a trianoni hálózat 20 százalékkal több, vidék és Kárpátok. A visszatérő von tükben megjavítja csa forgalmát, me rálháza közötti tá rövidül. További Nagyvárád—Kolo zösszekötésünk nyökkel szemben már rámutattunk a megoldása vár sabb és legújuló kelyföld vasúti zötti kapcsolatok.

A Székelyföld egyelőre csak járatok és teher lehet kiszolgált a románok Erd részében minde gyében építette hálózat megnöv te, hogy kiegész Kolozsvárról vá radon, Szatv vásárhelyen fo a MAV. (MTI)

MAGYAR ERDEKELTS ERDE

Budapest, szeptember 6. A toozszen nak részve deklasztégek. A Mező ppek RT ér várdi Mos a hozzátar tejsavgyár állalat. A Nascio mas fenyőerde csatolt terüle Szovátá, Galo nak a Nascio lyek közül k lezik nagy k került fenyőe tettük — na száma. A szűkséglet vitelünk is le A Dreher sörgyár rt. is hoz. Ez a v sörgyár szere lül 60.000 he A Bauxit hoidas Bélte lyen rendszer A Magyar tartozó Mar visszakerült sárhelyi gya mindvégig a tozott.

— **BALESET** Szent Anna tegnap fát zét megsért első segély Timár uca kerékpárját egy kiálló mentők kö

— **Amiko** a Már Cap és a nek felszabadulá kelte Szabolcsot is községeit kapta honmál a Tiszah

— **Amiko** a Már Cap és a nek felszabadulá kelte Szabolcsot is községeit kapta honmál a Tiszah

A BÉCSI DÖNTÉSSEL KAPCSOLATOS VASUTKÖZLEKÉSI KÉRDÉSEK RENDEZÉSE

Budapest, szeptember 5. Magyarország és Románia közötti új határmegegyezés számos sűrűs megoldásra váró feladatot rótt kormányzatunkra, amelyek közül a legfontosabbak egyike a felszabult területek vasútvonalainak összeköttetése az anyaország vasúti hálózatával. A MÁV mai hálózatához közvetlenül csatlakozó új vonalakon a honvédség előnyomulásával egyidőben a vasút beépítés is megtörtént, amelyet a legközelebbi időn belül követ a forgalom felvétele. A vegyes bizottsági tárgyaláson a vasutak átvételének módját már szabályozták és az építményeken kívül a táviró és telefon stb. sérteletlen állapotban való átadását is biztosították. A járművek kérdésében a tárgyalások még nincsenek lezárva. A román megszállás alól felszabaduló országrészrel kerekén 1840 km. rendszer nyomtávú és mintegy 400 km. keskeny nyomtávú közforgalmú vasútvonal tér vissza a MÁV kezébe. Ez a trianoni hálózat 28,7%-át teszi ki és 49 százalékkal több, mint a visszatért Felvidék és Kárpátalja vasúthálózata volt. A visszatérő vonalak jelentékeny mértékben megújították Máramaros és Ugocsa forgalmát, mert a Budapest és Károlyháza közötti útvonal 55 km-rel megrövidült. További előny, hogy Szád—Nagyvárad—Kolozsvár között közvetlen összeköttetésünk lesz. Ezekkel az előnyökkel szemben azonban, amint arra már rámutattunk, sok nehéz feladatnak a megoldása vár a MÁV-ra. A legfontosabb és legsúlyosabb ezek között a Székelyföld vasúti és a többi vonalak közötti kapcsolatok megteremtése.

A Székelyföld forgalmi szükségletét egyelőre csak közbeiktatott autobus járatok és tehergépkocsik segítségével lehet kiszolgálni. Az elmúlt 22 év alatt a románok Erdélynek hozzájárított részében mindössze Besztercenászd megyében építettek új vasútvonalakat. A hálózat megnövekedése szükségessé tette, hogy kiegészítések történjenek. Így Kolozsvárról új üzletvezetőséget, Nagyváradon, Szatmárnémetiben és Marosvásárhelyen forgalmi főnökséget állít fel a MÁV. (MTI)

MAGYAR VÁLLALATOK IPARI ÉRDEKELTSÉGEI A VISSZATÉRŐ ERDÉLYI RÉSZEKEN

Budapest, szeptember 5. A tőzsdén több olyan vállalatnak vannak részvényei, amelyek nagy ipari érdekeltségűekkel rendelkeznek Erdélyben. A Mezőgazdasági és Kémiái Iparlevek RT. érdekkörébe tartozik a nagyváradi Moskovits élesztő- és szeszgyár a hozzá tartozó vegyipárral. Legutóbb tejsavgyártásra is berendezkedett a vállalat.

A Nacsi Erdély visszatérésével hatalmas fenyegetést kap vissza. A visszatérő területen Szatmár, Nagyvárad, Szovát, Galoczás és Déda vidékén vannak a Nacsinak hatalmas fűrésztelei, amelyek közül különösen a galoczásai rendelkezik nagy kapacitással. Főleg a visszakértett fenyegetések bírnak — mint jelentették — nagy fontossággal az ország számára. A visszakértett erdők a teljes szükségletet fedezik, sőt búkkfából kivittünk is lehet.

A Dreher—Haggenmacher nagyváradi sörgyár Rt. is visszakértült az anyaországhoz. Ez a vállalat mindig mint magyar sörgyár szerepelt Erdélyben és körülbelül 60.000 hektoliter sört gyárt.

A Bauxithoz visszakértült a többbezerholdas Belteki Erdőgazdaság RT., amely rendszeresen folyt a kitermelés.

A Magyar Cukor Rt. érdekeltségéhez tartozó Marosvásárhelyi Cukorgyár is visszakértült az országhoz. A marosvásárhelyi gyár még békebeli alapítás és mindvégig a Magyar Cukoriparhoz tartozott.

BALESETEK. Deák Ferenc 21 éves Szent Anna ucca 36. szám alatti lakos tegnap fát fűrészelt. Munka közben kezét megsértette. A mentők részestették első segélyben. — Deák István 19 éves Timár ucca 22. szám alatti lakos tegnap kerekpárját javította. Közben a kerék egy kiálló részével állat felhajtotta. A mentők kötözték be sérüléseit.

A Székelyföldre mennek a debreceni kerület cserkészei

A kormány felkérésére a Magyar Cserkészszövetség cserkészcsapatokat küld a visszacsatolt Erdélybe, amelyek közvetlenül a honvédek bevonulása után mennek, illetve a honvédek nyomában haladnak. A cserkészek az erdélyi „Magyar a magyarért” mozgalomban segéd-szolgálatot teljesítenek, a lebonnyítás munkájában működnek közre.

200 főnyi cserkészcsapat megy Erdélybe és a Székelyföldre és a debreceni kerület 60 főnyi csapatot küld. A csapat tagjai 16 éven felüliek. A kiválogatásnál az is irányadó volt, hogy elsősorban az Erdélyből menekült családok gyermekei mehessenek. — Debreceenből a legtöbb cserkészt a két nagy iskola, a reformá-

tus főgimnázium és a piarista főgimnázium Erő, illetve Erdősi Imre cserkészcsapata adja — körülbelül 30 cserkészt —, a többi Nyíregyházáról és Szolnokról és több más kerületbeli városból gyűl össze. A debreceni cserkészcsoporthoz a Székelyföldre megy, Csikszentkereszt, Sepsiszentgyörgy stb. vidékére és a napokban indul útnak. A csoportot Gerencsér István kegyesrendi tanár, kerületi legénycserkész előadó vezeti.

A debreceni cserkészek nagy örömmel és lelkesedéssel készülnek a szép megbízatásnak eleget tenni és a honvéd-cserkész eszményét akarják minden tettükkel és lépésükkel megvalósítani.

Amikor ravatalt állítottak a trianoni határon

Már Csap és a Felvidék többi részének felszabadulása közelebből érdekelt Szabolcsot is. Ekkor elszakított községeit kapta vissza. Valamikor Zápolyánál a Tiszahid közepén cseh őrség állt és farkasszem nézett a szabolcsi magyarokkal. Most a bécsi döntés a vármegye keleti határán levő román vonaltól szabadította fel Szabolcsot. — Még élénk emlékeztünkben van, amikor Rothermere lord fia, Harmsworth lord Debreceenben látogatásban volt és a Hortobágyról Nyírábrányba érkezve, meglekintette a román határt. Akkor történt, hogy egy Nyírábrány melletti kastély úrnője gyászdrapériákkal körülvevő ravatalt emeltetett a határ közelében. A ravatalt üres koporsó volt, amelyre ez volt ráírva: Trianon. A terv az volt, hogy amikor Harmsworth lord odaérkezik, a koporsóba fektetett levente feltört a koporsó fedelét és ezzel jelképezi, hogy a

lord ideérkezése a trianoni sírból való feltámadást jelenti Magyarországnak.

Ezt a jelképes feltámadást akkor a hatóságok megakadályozták, mert a szinpadias rendezés humorba fulladt volna, amikor a közönséget a koporsóból kiguró levente megijeszti. Harmsworth lord akkor megszemlélte a szabolcsi román határ részt. Megdöbbenve mondta, hogy nem is képzelte, milyen igazságtalanságot követtek el a határ megállapításával a magyarokkal. A látogatás hírére akkor a rossz lelkiismeretű románok gépjegyverekkel tömték tele azt a határ részt, amelyet a bizottság megkintett.

Több kettős birtokos elmondta, hogy a románok mennyire megnéhezítik a birtok román területen levő darabjára való átmenetelt. Volt ott egy olyan kisgazda, akinek udvarán vezetett át a trianoni határ.

Hitler beszéde újabb akció megindítását jelenti

Belgrád, szeptember 5. (Bud. Tud.) A belgrádi lapok budapesti tudósítói úgy értesültek, hogy Hitler szerdai beszéde nem csupán újabb fenyegetést jelent Anglia felé, hanem tulajdonképpen bejelentése egy újabb nagy akció megindításának. Úgy látszik — jelentik a belgrádi lapok — tudósítói — hogy a legközelebbi időben nagy események várhatók.

Berlin, szeptember 5. (Német Távirati Iroda.) A véderő főparancsnok-sága közli:

Haditengerészetünk az utóbbi napokban elsüllyesztett 5 rombolót. — Szeptember 2-án már jelentettük, hogy a német tengeralattjárók az Északi-tengeren megsemmisítettek két angol rombolót. Ezenkívül elsüllyesztettek három angol rombolót: az Express-t, az Esk-et és a Vanhoet, egy tengeralattjárónk elsüllyesztett egy erősen biztosított hajókárából több felfegyverzett ellenséges kereskedelmi hajót, összesen 27.000 tonna tartalommal.

Szeptember 4-én harci repülőink vadász- és romboló kötelékeink ismét hatásosan bombázták repülőtereket, repülőgépgyárakat, valamint egy löszerraktárt.

A rochesteri repülőgépmotorgyár és a weybridgei repülőgépgyár elleni támadás során eltaláltuk a repülőgép-színkeket és az épületeket. E támadás alkalmával több légi csatára került sor. A légi csatákban vadászegepeink győzelmesen harcoltak.

Harci repülőgépkötelekeink éjszakai támadást intéztek főképpen a nyugati és a keleti partvidék kikötő és hajógyári berendezései, valamint több repülőter ellen Liverpoolban, Swaneaban, Bristolban, Weymouthban, Pooleban, Chatamban, Wylburyban, Great-Yarmouthban és Hullban

több helyen tűz támadt.

A levegőből folytattuk az angol kikötők elaknásítását.

Az angol repülőgépek éjszaka ismét berepültek a birodalom területére fölé.

A birodalmi főváros megtámadására irányuló kísérletük az erős légelhárítás következtében hajótörést szenvedett. Az ellenségnek csupán két helyen sikerült bombát dobni a város területére. Ezek a bombatámadások, akár csak a birodalom más része ellen intézett támadások, jelentéktelen károkat okoztak. Egy észak-németországi városban bomba esett egy munkásotthonra és megölt a légvédelmi ővölyhen kívül tartózkodó 18 polgári személyt.

Az ellenség szerdán összesen 57 repülőgépet vesztett. Ebből 54-et nap-pali légiütközetben pusztítottunk el, 1 repülőgépet légvédelmi tüzésünk éjszaka lőtt le, 2 repülőgépet pedig a földön semmisítettünk meg. 17 repülő-gépünk eltűnt. (MTI)

AZ OLASZ HADIJELENTÉS

Valahol Olaszországban, szeptember 5 (Stefani) Az olasz főhadiszállás 90. közleménye:

Repülőink hevesen bombázták három angol cirkálót és két torpedórombolót, amelyek az algéri partok mentén haladtak. Két cirkálót nagyméretű bombák találtak el és egyik feldezteről hatalmas lángoszlop tört fel.

Szeptember 3-án hadihajóktól kísért nagyobb ellenséges hajókaravánt vettek észre eskövtettek repülőink az Égei-tengeren. A karaván útjának mindenáron való biztosítása érdekében ellenséges tengeri és légi erők szerdán hajnalban támadást kíséreltek meg az Égei-tengeren levő légi és tengerészeti támaszpontjaink ellen.

A támadást két légi alakulat hiúsította meg Gadurra és Mariza repülőterei ellen, ahol két repülőgépünket találat érte a földön; egy tengeri alakulat pedig Scarpani-ot bombázta, könnyebb károkat okozott polgári lakóházakban és a polgári lakosság körében több embert megsebesített. — Vadászipülőgépeink, légelhárító ütegeink hamarosan visszaverték a támadást.

Hét ellenséges repülőgépet lelőttek; közülük háromnak összesen nyolc főnyi legénységét foglyul ejtették. Légi erőink az ellenség visszaverése után ellentámadásba mentek át és reggel hét órától este 17 óra 35 percig sorozatos bombázás alá vették az ellenséges alakulatokat.

Az ellenséges légvédelem beavatkozásával szemben is négy hajót komoly találat és sérülés ért; öt vadászipülőgépet lelőttünk. Két olasz gép nem tért vissza kiindulópontjára. Több más repülőgép személyzete közül néhányan megsebesültek.

Ugyanakkor repülőgépeink rávetették magukat a hajókaravánra és sikeres támadást intéztek a Canal de Casaban egy ellenséges cirkáló és két torpedóromboló ellen. Egy repülőgépünk nem tért vissza. Észak-Afrikában mindkét részről élénk légi tevékenység folyt. Az ellenség légitámadásai csekélyebb anyagi károkat okoztak. Négy ellenséges repülőgépet lelőttünk; kettőt közülük a légelhárító ütegek találtak el. Valamennyi repülőgépünk visszatért támaszpontjára.

Kele-Afrikában a Javello repülőtere ellen intézett ellenséges légi támadás során egy Hampden gépet lelőttünk, sőt valószínűleg egy másikat is.

Egy bombavető alakulatunk súlyosan eltalált egy angol gőzhajót a Vörös-tengeren. (MTI)

ASSZONYOK EGYMÁS KOZT...

Veress Mihályné 27 éves, Torockó ucca 40. szám alatti lakos tegnap összehozalkozott Törzsér Lászlónéval. Törzsérné elokapta zsebkését és azzal Veressné felé döfött. A kés megsebesítette Veress Mihálynét, akinek sérülését a mentők kötözték be. Állapota enm súlyos.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Árszabályozási Közleményei

Tekintettel az Árellenőrzés Országos Kormánybiztosa által kibocsátott rendeletek nagy fontosságára, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elhatározta, hogy az árszabályozási rendeleteket, amelyeket eddig a kamara havonként megjelenő hivatalos lapjában, a Kamarai Közönlönyben tett közzé, külön hetilapban jelenteti meg. A melléklet címe: „Árszabályozási Közlemények” terjedelme 8 oldal. A lap első száma augusztus 15-én jelent meg dr. Puky Ferenc kamarai s. titkár szerkesztésében. A lap előfizetési ára egy évre 24 pengő. Egyes szám ára 50 fillér. Eddig 3 szám jelent meg. Előfizetéseket a kamara irodája (Budapest, V., Szemere u. 6.) vagy a debreceni kamara fogad el. A kamara a legmelegebben ajánlja a kereskedőknek és iparosoknak, valamint az érdekképviseleteknek, hogy e közleményeket a saját érdeklükben mielőbb rendelék meg.

CSENDELET A SZEPESI UCCÁBAN...

Tegnap véres verekedés volt a Tégláskert Szepesi ucca 16. szám alatt. Ott lakik F. M. 16 éves fiatal lány, akinek édesanyja összeveszett Bogyis Pálnéval. Epen ott volt a fiatal lány komoly udvarlója, aki belekeveredett az asszonyok veszekedésébe. A fiatalember a veszekedés hevében felkapott egy vas fazekat és azzal meg akarta ütni Bogyisnéét. A svungot azonban rosszul vette és a fazék a fiatal F. M. fejét érte és homlokát berepesztette. A mentők részestették első segélyben. Állapota nem súlyos.

SPORT

SPORTNAPLÓ

A DVSC—Miskolci Vasutas SC bajnoki mérkőzése vasárnap a Stadionban lesz 4 órai kezdettel. Az MVSC, amelyet Varga Pál, a Bocskay volt kapusa edz, négy héttel ezelőtt már járt Debrecenben a vasutas bajnokság során és akkor is jó benyomást keltett és a mostani NBB bajnoki mérkőzés is erős küzdelmet ígér. Legutóbb 1:1 volt az eredmény, remélhetőleg most győz a DVSC.

A debreceni csapat felállítási gondokkal küzd. Bihari nem játszhat, Szabó is sérült és nem igen tud szerepelni és Galambosi játéka sem lehet számolni. Így Ignác játékára kerül sor, Gere játszik Bihari helyett, sőt arról is lehet szó, hogy Elek előre megy csatárnak és akkor Papp, vagy Zsidik lesz a szélső fedezet, de lehet, hogy Elek marad fedezetnek és a fiatalok közül veszik elő Szűcsöt, vagy Tiszát és ez talán még jobb megoldás is lenne. Véglegesen csak szombaton, esetleg közvetlenül a mérkőzés előtt dől el ez.

Bihari Károly, a DVSC csatára október 18-ig nem játszhat, így döntött a fegyelmi egyesítő a vasárnapi kiállítása nyomán. Még aránylag elég olcsón megúszta.

Szeptember 13—14—15-én rendezik meg a tiszántúli teniszkerület ezévi kerületi egyéni teniszbajnoki versenyt. A versenyt a kerület megbízásából a DEAC rendezik meg a DEAC pályán.

HIRDETÉS.

Az elsőfokú iparhatóság értesíti a debreceni tűzifa nagykereskedőket, hogy a m. kir. Kereskedelem és Közlekedésügyi Miniszter Ur 83000—1940. K. K. M. számú rendeletének 3. szakasza értelmében

tűzifa nagykereskedői kijelölés iránti kérelmeket a m. kir. Kereskedelem és Közlekedésügyi Miniszter Urhoz címezve az elsőfokú iparhatóságnál kell beadni. A kérvény 2 P-ös okmánybélyeggel látandó el és ahhoz a következő okmányokat kell mellékelni a) hat hónappal nem régebb keletű erkölcsi bizonyítvány, b) saját és szülői születési anyakönyvi kivonatát; ha folyamodó törvényes házasságban él, házassági anyakönyvi kivonatát és házastársa születési anyakönyvi kivonatát, c) nyilatkozatot, melyben folyamodó büntetőjogi felelőssége mellett kijelenti, hogy az 1939. IV. t. c. szempontjából zsidónak tekintendő-e vagy nem, d) megfelelő iparigazolvány, vagy annak hiteles másolatát.

Közkereseti társaság esetében az a-c pontokban említett okmányokat valamennyi tagra, betéti társaság esetén valamennyi beltagra, korlátolt felelősségű társaság esetében valamennyi tagra és valamennyi ügyvezetőre, részvénytársaság és szövetkezet esetében az igazgatóság és felügyelő bizottság valamennyi tagjára, valamint a vállalat tényleges vezetőire (1—7720—1939. M. E. számú rendelet 62. szakasza) vonatkozólag csatolni kell.

A kérvényben bejelentendő továbbá az is, hogy mennyi forgótökevel és milyen raktárhelyiséggel rendelkezik, valamint hogy a tűzifa kereskedéssel kapcsolatos gyakorlati ismereteket miképpen szerezte meg.

Debrecen, 1940. szeptember 5.

Az elsőfokú iparhatóság.

BEIRATKOZÁSOK
A VÁROSI ZENEISKOLÁBAN

Debrecen sz. kir. város zeneiskolájában a beiratkozások szeptember hó 1-től kezdődtek, naponta d. e. 9—1-ig és d. u. 3—5-ig. Beiratkozni lehet zongora, hegedű, gordonka, ének, zeneszerzés, gordon, fúvóhangszerekre, továbbá zene-

elmélet, zenetörténet, esztétika, kamarazene, zenekar, furulya, zenei előkészítő (óvoda) tanfolyamokra.

Beírási díj 6 P. Tandij: alsó osztályokban 8 P, középső osztályokban 10 P, felsőbb osztályokban 12 P. Zeneműv. főiskolára előkészítő 15 P-t, furulya, zenei előkészítő (óvoda) és az összes mellék-tanszakokra havi 3 P a tandij.

Felvételi vizsgák: szept. 12. és 13-án d. u. 3—6-ig.

Tanítás szeptember hó 14-én kezdődik. Bővebb felvilágosítás a hirdetményeken és a zeneiskola titkári hivatalában nyerhető, Vár u. 1. (Telefon 23-96.)

Allandó műsorszámok hétköznapokon Budapest I. műsorán:

6.45: Torna. — 7: Hírek, Közlemények. Hangszerek. Étrend. — 10: Hírek. — 12: Harangszó. Himnusz. Időjárásjelentés. — 12.40: Hírek. — 1.20: Időjelzés, időjárás-és vízállásjelentés. — 2.30: Hírek. — 3: Arfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. — 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — 7.15: Hírek. — 9.40: Hírek, időjárásjelentés. — 0.05: Hírek.

PÉNTEK, SZEPTEMBER 6.

Budapest I.

10.00 Hírek. 10.20 Balassa Bálint. Felolvasás. 10.45 A gyermekkor hevenyfertőző betegségeinek szajtünetei. Felolvasás. 11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12.00 Harangszó. — Himnusz. — Időjárás jelentés. 12.10 A Rádió Szalonzenekara. 12.40 Hírek. 1.20 Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 1.30 A Mária Terézia 1. honvéd gyalogezred zenekara. 2.30 Hírek. 2.45 Műsorismertetés. 3.00 Arfolyamhírek piaci árak, élelmiszerárak. 4.15 Magyar helyesírás. Előadás. Utána: Ifjúsági közlemények. 4.45 Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5.00 Hírek szlovák és ruszin

nyelven. 5.15 G. Hoór Tempis Erzsébet énekel zongorakísérettel. 8.40 Hangképek az Önkéntes Vöröskereszt Apolónok gyakorlati munkájáról. 6.00 Lenvai Józsa cigányzenekara muzikál, Profant István tárogatózik. 6.25 Sportközlemények. 6.50 A régi magyar hadsereg. Előadás. 7.15 Hírek magyar és román nyelven. 7.25 A felszabadult palóc falvak. Előadás. 7.50 „Toska”. Melodráma három felvonásban. Hangszerek. 9.40 Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 10.10 Közvetítés a Gellért-szállóból. — 11.00 Hírek német, olasz, angol, francia nyelven. 11.20 Hangszerek. 00.5 Hírek.

Budapest II.

7.30 Dr. vitéz Papné Kovács Edit zongorázik. 8.00 Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 8.25 Két kép Portugáliából. Előadás. 8.55 Melles Béla zenekara. 9.50 Időjárásjelentés.

Az osztálysorsjáték húzása

20.000 pengőt nyert: 43397.
10.000 pengőt nyert: 48037.
5000 pengőt nyertek: 26780,39377.
4000 pengőt nyert: 18667.
3000 pengőt nyert: 39506.
2000 pengőt nyertek: 35617, 406611, 51376, 58148.
1000 pengőt nyertek: 382, 4898, 19797, 22119, 42789, 51182, 52432, 62940, 82526.
800 pengőt nyertek: 2403, 26082, 29881, 45177, 54084.
600 pengőt nyertek: 4018, 37066, 67445
500 pengőt nyertek: 1839, 10847, 12306, 20843, 28325, 43377, 45814, 48642, 59018, 64415, 66024, 73326, 75411, 80372.
300 pengőt nyertek: 1164, 1639, 3117, 5541, 5565, 6205, 9354, 10542, 10707, 12588, 14398, 16552, 17706, 18996, 27814, 28395, 33172, 34101, 34893, 35048, 39358, 40160, 40369, 42116, 45351, 48765, 51017, 51797, 54703, 55330, 59202, 62098, 62790, 63010, 63648, 66337, 67393, 67550, 72607, 72759, 73818, 72229, 79601, 84146, 84612, 84671, 84769, 85910, 87222.

Apróhirdetések

Egy apróhirdetés egyszeri közlése 10 szóig a Tiszántúli Független Ujságban hétköznap 50 fillér, vasárnap 70 fill. Vastag betűvel szedett szavak kétszeresen számítanak, üzleti hirdetésre más díjszabás. Felvilágosítással készséggel szolgálunk. Apróhirdetéseket este 8-ig felvesz a kiadóhivatal. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Ferenc József út 49. sz. Telefon: 21-52.

Betöltendő állás

Egy héten két napra bejárónőt keresek, Ajtó u. 11. 1413

Cipészsegédet felveszek, Dregán, Arany János u. 1. 1417

Varráshoz értő ügyes kézilányokat felvesz „Kalapipar”, Széchenyi ucca 7.

Lakást keresők

Keresek háromszobás komfortos fürdőszobás lakást november 1-re. Cimeket kérek az Anyakönyvi hivatalba leadni. 1407

Üdvarra nyíló szobát keres egy idősebb nő. Címet a kiadóba kérem leadni. 1352

Kiadó lakás

Egy uccai bútorozott szoba fürdőszoba használatlalt okt. 1-re kiadó, Ajtó u. 11. 1412

Ürnő, vagy úrleány részére légfűtéses szoba kiadó zongora használatlalt, Rákosi Jenő u. 7. I. emelet 2. 1411

Bútorozott szoba kiadó házaspár részére, Jókai u. 16. szám.

Szerényebb bútorozott szoba, esetleg elátással kiadó azonnalra, — Széchenyi u. 23. I. 4. 1414

Garantáltan tiszta két egymásbanyiló uccai bútorozott szoba különbejárattal, fürdőszoba használatlalt kiadó, Széchenyi u. 12. szám.

Vétel

Vennék 24-es, vagy 25-ös fehér gyermekhócipőt. Cím a kiadóban. 1385

Tengerit, 50 mázsát vennék. Cimeket a kiadóba kérek. 1404

Eladás

Chevrolet-autó jó állapotban 350 P-ért eladó, Csapó u. 10. 1253

Jókarban lévő rekamié, két nagy fotel, székek, asztal (garnitúra) jutányos árban eladó. Cím a kiadóban. 1303

Gyönyörű ebédlő, háló garderozszekrény, tükör, függöny, apróságok, József kir. herceg ucca, Arany Bika bérház, 3. kapu földszint, Székelyné. Megtekinthető 8—4-ig. 1415

Eladó egy komplett ebédlő és hálóberendezés. Ugyanott szelton, matracok, ebédlőkredenc, asztal, székek és egy konyhasparherd. Szepeességi u. 29. Megtekinthető délelőtt 9-11, délután 2—4-ig. 1416

Nagy tükör, Meidinger kályha, fél mázsa képes folyóirat, villamos lámpák, másoló gép eladó, Csapó u. 10. az udvarban 1254

Bordóra festett nem modern komplett ebédlőberendezés eladó. — Nyaralóba kiválóan alkalmas. Megtekinthető délután 3 és 5 között, Lorántffy u. 30. második lépcső. 1406

Magyar perzsa két darab eladó. Cím a kiadóban. 1327

Ellátás

Israelita diák leányt, vagy fiút teljes ellátásra elfogad úri család, Vörösmarty u. 10. 4x 1399

Diáklányt, vagy fiút izr. úri családnál légfűtéses lakásban elvállal teljes ellátásra. Cím a kiadóban. 1383

Hungária-pensió Családi otthon, kitűnő konyha, a legszigorúbb diéták. Debrecen, Ferenc József út 59. szám. Telefon: 23-39.

Ajánlat

Ne dobja el ócska kalapját! 1.50 P-ért újjalakítja, nyúlzsörkalapot 2 P-ért. Weinberger Jenő kalapos, Széchenyi u. 7. 2663

Középiszkolai tanulóknak szappan, fésű, brillantin olcsón a Földes illatszertárban, József kir. herceg u. 1. 1390

Rádió és villanszerelési vállalat, Miklós ucca 8., keresztépület. Felelősség mellett vállal villany- és rádiójavítást, szerelést. Gyári gépek raktáron. Kedvező fizetési feltételek.

Esőernyőt legolcsóbban a készítőitől vegyen, javítás, áthúzás, Ernyőszalon, Piac u. 77. 1324

Eltörött dísztárgyak, nappal, vázák javítása szakszerűen olcsón, Bárány rádiósnál, Piac ucca 40. Hangya átjáró. 1410

Varrónó bécsi gyakorlattal házakhoz ajánlkozik, Arany János u. 15. szám.

Házi varrást vállalom, felső- és fehérneművarrást. Cím a kiadóban. 1057

Különléle

Társ. 10—12.000 pengővel földberletben társat keresek. — Cím: Széchenyi u. 8. sz. trafik.

Ügyes nőknek otthon is végezhető kézimunkát kiadok, Textilfeldolgozó, Batthyány u. 1. 1410

Szerényigényű, intelligens lakótársnőt keresek, mindennemű varrást, javítást, harisnyatápalást készítek. József kir. herceg u. 22., kis lakás. 1192

Elveszett dupla ágyterítő, selyem csipkével. Nyomra vezető magas jutalmat kap a kiadóban. 1409

A szerkesztésért és kiadásért felelős: THURY LEVENTE. Laptulajdonos: Tiszántúli Független Ujság Vállalat. — Nyomta a könyvnyomtatás feltalálásának 500. évében: Nagy Károly Grafikai Műintézete, Debrecen, Ferenc József út 49. sz.

Tiszántúli Független Ujság

Lelkes hódolattal és önműveléssel Nagyvárad menete Székely László ös

Károly román király — Visszafőv

Hivatalos jelentés: A honvédkar főnöke 1940 szeptember 6-án 6 órakor közli:

Csapatunk szeptember 6-án kitűzött menetcéljunktól minden zavaró körülmény nélkül, általában Nagyszalonta mádfalva, Margitta, Magyar Érszakácsi, Krasznabétek, Bülség gerincvonulata, Erdőszád, falu, Láposbánya (Nagybánya)

Nagyv

Nagyvárad, szeptember 6. C. rüses diadalút volt Artánd nagyvárad Szent László téri ma reggeltől kora délutánig Vár és a volt trianoni határ területen fekvő községek között fel sűrű sorokban az két oldalán és rengeteg virág katonáink lába elé.

A karonülő gyermekektől roskadozó öregekig mindenki Amerre honvédek vonultak, döbt öregasszonyok, reszelő berek omlottak tédre az szélén és összetett kezekkel in va adtak hálát a jó Istennek, megengedte érneik a csodálat szabadulást.

Az erődvonal

Artánd és Biharpüspöki közlálkoztunk először a Carol-von Sűrű, tömött drótakadályson dik a vízzel telt árok mögött, szabályos sorrendben, a figyel elöl a tájba ügyesen gyeppel kirozott glédában állnak a ha néhol emeletes betonbunkere erődök lörese Csonka-Magyar felé néz. Most látni, hogy a vonal építésénél a románok m sították a védekező haditechni den modern újítását.

Bors község népe gyalog és vonult fel a bevonulás diad Ahogy az első örömkönyvek rantak, boldog jökedvű éljen következnek. A román katonah kott fiatalság bámuló csodálk

Gyönyörűsége szept az iszik Nagyvárad. Püspökötől Nagyvárad fele bitébb, sürűbb lesz az út n az ünnepe 15 embertömög